

РОЗДІЛ 7. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ БАНКІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ РОЗРАХУНКОВО-ПЛАТІЖНИХ ОПЕРАЦІЙ

MODERN TECHNOLOGIES OF BANKS IN IMPLEMENTATION OF CALCULATION AND PAYMENT OPERATIONS

У статті досліджено сутність сучасних технологій банків під час здійснення розрахунково-платіжних операцій в Україні. Розкрито нові зміни та тенденції щодо технологій банків під час здійснення розрахунково-платіжних операцій. Проаналізовано сучасні моделі кредитно-фінансової діяльності банків. Показано, що сучасні банківські технології знаходять своє ефективне використання в діяльності кожного учасника української банківської системи. Доведено, що розвиток технологій банківської діяльності полегшив життя не тільки клієнтів банків, але й самих банків, що сприяло збільшенню ефективності роботи та оптимізації багатьох процесів, адже без сучасного банківського обладнання вирішення багатьох завдань вже неможливо, а розвиток банківських технологій привів до того, що клієнт отримав можливість керувати власним рахунком у банку на відстані. Під час використання сучасних банківських технологій керівництво може отримати об'єктивну й максимально повну інформацію про роботу банку, перспективи його розвитку та можливі ризики.

Ключові слова: технології, банки, розрахунково-платіжні операції, кредитна діяльність, фінансова діяльність, клієнти банку, інформація, термінал.

В статье исследована сущность современных технологий банков при осуществ-

лении расчетно-платежных операций в Украине. Раскрыты новые изменения и тенденции по технологиям банков при осуществлении расчетно-платежных операций. Проанализированы современные модели кредитно-финансовой деятельности банков. Показано, что современные банковские технологии находят свое эффективное использование в деятельности каждого участника украинской банковской системы. Доказано, что развитие технологий банковской деятельности облегчило жизнь не только клиентов банков, но и самих банков, что способствовало увеличению эффективности работы и оптимизации многих процессов, ведь без современного банковского оборудования решение многих заданий уже невозможно, а развитие банковских технологий привело к тому, что клиент получил возможность управлять собственным счетом в банке на расстоянии. При использовании современных банковских технологий руководство может получить объективную и максимально полную информацию о работе банка, перспективах его развития и возможных рисках.

Ключевые слова: технологии, банки, расчетно-платежные операции, кредитная деятельность, финансовая деятельность, клиенты банка, информация, терминал.

УДК 336

Алескерова Ю.В.

д.е.н., старший науковий співробітник, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Вінницький національний аграрний університет

Самійленко Г.І.

студент

Вінницький національний аграрний університет

The financial stability of banks is ensured by a balanced monetary policy. In order to gain the loyalty of account holders, expansion of the client base is implemented by modern banking technologies. The term characterizes a set of methods for analyzing the organization's activities, which contribute to increased material sustainability, effective interaction with customers. Implementation of information, documentary, computer technological innovations provides optimization of the work process, allows organizing effective dialogue with the client. Thanks to investing in the development of tools to improve service, modern large banks expand the geography of service delivery, which contributes to the growth of consumer loyalty. In the last few decades, the global banking system has undergone a number of changes. There were credit cards, ATMs, terminals and even electronic queues. It can be said that innovative technologies have become the medium of banking business. In many ways, it was facilitated by Internet technologies, thanks to which online payment cards and other transactions with money and securities became possible. The essence of modern banking technologies in carrying out settlement and payment operations in Ukraine is investigated. Revealed, new changes and tendencies in banking technology in the implementation of settlement and payment operations. The modern models of banks' financial and credit activity are analyzed. It is shown that modern banking technologies find their effective use in the activities of each participant of the Ukrainian banking system. It has been proved that the development of banking technologies has made life easier not only for bank clients but also for banks, which has contributed to increasing the efficiency of work and optimizing many processes, without modern banking equipment, it is no longer possible to solve many problems: the development of banking technologies has led to what the client has received the ability to manage your own bank account at a distance. With the use of modern banking technologies, the management can get objective and maximally complete information about the bank's operations, prospects for its development and possible risks.

Key words: technologies, banks, settlement and payment transactions, credit activity, financial activity, bank clients, information, terminal.

Постановка проблеми. Фінансову стабільність банків забезпечує зважена кредитно-грошова політика. Для завоювання лояльності власників рахунків, розширення клієнтської бази впроваджують сучасні банківські технології. Термін характеризує сукупність методів аналізу діяльності організації, що сприяють збільшенню матеріальної стійкості, ефективній взаємодії з клієнтами.

Реалізація інформаційних, документарних, комп'ютерних технологічних інновацій забезпечує оптимізацію робочого процесу, дає змогу організувати результативний діалог з клієнтом. Завдяки інвестуванню в розвиток засобів для поліпшення сервісного обслуговування сучасні великі банки розширюють географію надання послуг, що сприяє зростанню споживчої лояльності.

Всього за кілька останніх десятиліть світова банківська система зазнала низки змін. З'явилися кредитні карти, банкомати, термінали й навіть електронні черги. Можна сказати, що інноваційні технології стали середовищем банківського бізнесу. Багато в чому цьому сприяли інтернет-технології, завдяки яким стали можливими онлайн-розрахунки за картками та інші операції з грошовими коштами та цінними паперами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню теоретичних проблем інноваційних банківських технологій присвячені праці таких учених, як Ю. Алескерова, Н. Ботвіна, О. Воробйова, Ю. Вашечко, Р. Лавров.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сучасних технологій банків під час здійснення розрахунково-платіжних операцій.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Для підтримки загальної конкурентоспроможності в банках розробляють нові моделі аналізу факторів ризику, рівня інвестиційної привабливості проектів. Зміст банківських технологій розглядають як сукупність дій, які забезпечують організацію сервісного обслуговування, що відповідає запитам клієнта, підтримку конкурентоспроможності закладу. Існують такі види банківських технологій:

- інформаційні (документарні, операційні, об'єктні);
- візуалізаційні (відеозв'язок з клієнтом);
- комунікаційні (IP-телефонія);
- електронні (інтернет-банкінг, системи прийому платежів).

Застосування дистанційного обслуговування, що дає змогу здійснювати практично будь-які операції, сприяє додатковому зміцненню позицій структури.

Сучасні моделі кредитно-фінансової діяльності банків – це комплексні рішення, що оптимізують роботу структур та поліпшують якість сервісу. Аналіз розвитку банківських технологій в Україні дає змогу виділити такі напрями, де позитивна динаміка найбільш очевидна:

- дистанційне обслуговування;
- карткові продукти;
- комп'ютерні програмні комплекси.

Послуги дистанційного обслуговування «банк – клієнт» для юридичних осіб надають 76% українських комерційних закладів. Найбільші темпи розвитку карткових продуктів аналітики відзначають у сегменті зарплатних дебетових карт. 92% українців використовують подібні послуги. Кредитні картки має кожен третій.

Шляхом використання банківських інформаційних технологій в установах організують ефективний документообіг, налагоджують результативну взаємодію фахівців різних підрозділів. Існують такі види, як об'єктні, документарні, операційні.

Шляхом розроблення інформаційної моделі діяльності банку знаходять компромісне рішення, що забезпечує досягнення цілей роботи установи та задоволення потреб клієнта. Автоматизація документообігу, формалізація структурної схеми роботи співробітників підрозділів приводять до зниження трудовитрат. Оптимізація робочого процесу забезпечує вдосконалення системи надання послуг, що веде до зростання кількості клієнтів завдяки доступності численних зручних сервісів, впровадження нових банківських технологій в Україні.

Завдяки етапному процесу зміни принципів взаємодії з клієнтами більшість кредитних установ сьогодні надає комплексний сервіс послуг, таких як віддалене обслуговування, вигідні карткові продукти, мобільний банкінг. Підвищення конкурентоспроможності забезпечить використання відеозв'язку, що поліпшує рівень дистанційного обслуговування, подальший розвиток подібних систем з розширенням списку доступних послуг.

Розроблення ефективних комерційних рішень в більшості банків здійснюють на основі досвіду світових учасників кредитно-валютного ринку. Впровадження нових банківських технологій в Україні ускладнює відсутність власних аналітичних відділів та кваліфікованих співробітників, здатних створювати результативні фінансові моделі й адаптувати рішення, запропоновані західними комерційними фахівцями.

Залежно від спеціалізації, відкритих сфер діяльності банків, крім основного переліку послуг, вони здійснюють додаткове банківське обслуговування клієнтів. Для кожної категорії осіб перелік додаткових послуг свій. Юридичним особам та індивідуальним підприємцям можуть бути запропоновані заходи щодо зручності ведення міжнародних договорів, здійснення валютних операцій, проведення операцій з цінними паперами, іншими вкладками від імені клієнта. Приватні особи можуть розраховувати на автоматизацію низки операцій, виконання угод на фінансових ринках, допомогу та консультації фахівців у сферах інвестування, аналітики.

Додаткові послуги банків добровільні, можуть стосуватися пропозицій оформлення страхового поліса, видачі більшого за сумою кредиту на супутні витрати, передбачаючи дії клієнта, будучи на крок попереду.

Сучасні банківські технології знаходять своє ефективне використання в діяльності кожного учасника української банківської системи. Вони дають змогу вдосконалювати процес роботи кредитно-фінансових установ.

Сьогодні банк – це сучасна й чітко організована структура, робота якої забезпечується з використанням обладнання та програмних засобів. Саме в ній знайшли своє втілення новітні тех-

нології з підвищення ефективності роботи банківських установ.

Що необхідно клієнту, який звертається в банк? Перш за все він очікує, що надана послуга буде відрізнятися надійністю, повнотою, доступністю та безпекою. Не завжди під час взаємодії з касиром це можливо. Однак у XXI столітті деяких працівників цілком може замінити обладнання, а спеціальні програмні рішення забезпечать незалежне й об'єктивне оцінювання ситуації та виконання низки банківських операцій.

Розвиток банківських технологій привів до того, що клієнт отримав можливість керувати власним рахунком у банку на відстані.

Для досягнення цих цілей завжди можна використовувати такі способи:

- телебанкінг (управління рахунком за допомогою телефону);
- е-банкінг (робота з рахунком через персональний комп'ютер);
- інтернет-банкінг (розрахункові операції за допомогою Інтернету);
- мобільний банкінг (управління рахунком за допомогою портативних пристроїв).

Однак, безумовно, сучасні банківські технології – це перш за все обладнання, яке сьогодні забезпечує швидкість, ефективність, надійність та простоту проведення багатьох фінансових операцій.

Ринок банківського обладнання сьогодні тільки починає розвиватися, однак уже зараз багато компаній готові запропонувати фінансовим установам нову продукцію.

Звичайно, якщо ми говоримо про новітні банківські технології, не можна не згадати банкомати, тобто багатофункціональні автомати, які сьогодні можна зустріти практично на кожному кроці. Також банкомати часто називають автобанками, а працювати з ними можна за умови того, що особа є власником пластикової картки.

Перевагами банкоматів є:

- вивільнення банківських працівників, що дає їм змогу зосередитися на наданні вузькоспеціалізованих послуг;
- розширення просторових і часових рамок для здійснення клієнтом фінансових операцій, адже клієнт може скористатися банкоматом в будь-який момент і навіть практично в будь-якій країні, якщо його карта дає змогу це зробити;
- скорочення персоналу відділень комерційних банків, як наслідок, отримання максимального прибутку.

Звичайно, незважаючи на те, що сучасні банківські технології – це перш за все надійність, стабільність і безпека, не слід забувати про те, що банкомати вимагають грамотного підходу до свого обслуговування та ремонту. Тільки тоді це обладнання забезпечить високу ефективність обслуговування й роботи банку загалом.

Не дивно, що в епоху розроблення та впровадження сучасних банківських технологій з'явилась можливість внесення платежів в будь-який час і, що важливо, без необхідності проводити в черзі дорожчі години. Сьогодні саме платіжні термінали, що поступово з'являються на території магазинів, торгових центрів та банків, поступово завойовують симпатії громадян, які тільки спочатку скептично поставилися до яскравих боксів. Нині в Україні найбільшого поширення набули платіжні термінали, через які виробляються платежі за кабельне телебачення, Інтернет і навіть комунальні послуги.

Перевагами платіжних терміналів є:

- відсутність великих стартових витрат під час купівлі обладнання;
- швидкість проведення операції, що підвищує попит на цю послугу;
- здійснення техобслуговування терміналу операторськими компаніями, у яких автомат був придбаний;
- отримання відсотка з кожної проведеної транзакції;
- відсутність необхідності в навчанні персоналу, оскільки процес розрахунку автоматизований;
- наявність POS-терміналів, що дають змогу проводити торгові операції за принципом касового апарату, створення яких стало можливим завдяки застосуванню новітніх банківських технологій.

POS-термінал включає:

- системний блок;
- монітор;
- зчитувач карт;
- програмовану клавіатуру;
- принтер;
- програмне забезпечення;
- фіскальну частину.

Крім того, в POS-терміналі знаходиться інтерфейс, за допомогою якого істотно полегшується пошук необхідного товару, отримання інформації про термін його придатності тощо.

Перевагами POS-терміналів є:

- автоматизація роботи касира;
- облік продажів;
- збереження даних для подальшого аналізу;
- можливість вибору покупцем найбільш зручного способу оплати;
- збільшення клієнтської бази;
- зростання обсягів продажів;
- захист касира від прийому фальшивих купюр;
- відсутність помилок в процесі розрахунків;
- зниження витрат на інкасацію.

Висновки з проведеного дослідження.

Таким чином, розвиток технологій полегшив життя не тільки клієнтів банків, але й самих банків, що сприяло збільшенню ефективності роботи та оптимізації багатьох процесів. Без сучасного банківського обладнання вирішення багатьох завдань вже неможливо.

В процесі впровадження новітніх технологій в банківську сферу зміни торкнулися не тільки обладнання, адже сьогодні ефективне управління ризиками та прибутковістю банку стає можливим під час використання спеціальних програмних рішень.

Основними їх перевагами є об'єктивність та точність. Як правило, програмне рішення розробляється з урахуванням конкретних умов, в яких функціонує банківська установа, тому воно налаштовується з урахуванням специфіки його роботи. В результаті керівництво може отримати об'єктивну й максимально повну інформацію про роботу банку, перспективи його розвитку та можливі ризики.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Алескерова Ю., Вільчинська Н., Овчаров М. Фінансово-інноваційні банківські технології для аграрних підприємств (аграрні розписки). *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 16. С. 168–174.

2. Алескерова Ю., Тодосійчук В. Бюджетування як інноваційний підхід в управлінні аграрним підприємством. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 10. С. 524–528.

3. Алескерова Ю. Кредитні інновації в агропромисловій сфері України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 13. С. 472–475.

4. Алескерова Ю. Проблеми впровадження банківських кредитних інновацій в аграрній сфері. *Причорноморські економічні студії*. 2016. № 9. С. 100–103.

5. Воробйова О. Підвищення інвестиційної активності банківських інститутів України. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2011. № 3. С. 71–75.

6. Лавров Р. Влияние инновационных технологий на основные финансовые показатели банка. *Экономика и предпринимательство*. 2015. № 6 (Ч. 1). С. 587–589.

7. Лавров Р. Вплив викликів і запитів сьогодення на формування та розвиток інноваційно-фінансових технологій банків. *Економіка. Фінанси. Право*. 2015. № 10 (1). С. 19–22.

REFERENCES:

1. Aleskerova Yu., Vilchinska N., Ovcharov M. (2018) *Finansovo-innovatsiyni bankivski tehnologiyi dlya agrarnih pidpriemstv (agrarni rozpiski)*. [Financial-innovative banking technologies for agricultural enterprises (agrarian receipts)]. *Prichornomors'ki ekonomichni studii*. [Black Sea Economic Studies]. Vip. 16. S. 168–174 (in Ukrainian).

2. Aleskerova Yu., Todosiychuk V. (2016). *Byudzhetuvannya yak innovatsiyniy pidkhid v upravlinni agrarnim pidpriemstvom* [Budgeting as an innovative approach in the management of agrarian enterprises]. *Global'ni ta natsional'ni problemi ekonomiki* [Global and national problems of economics]. Vip. 10. S. 524–528.

3. Aleskerova Yu. (2016). Kreditni innovatsii v agropromisloviy sferi Ukraïni. [Credit innovations in the agro-industrial sphere of Ukraine]. *Global'ni ta natsional'ni problemi ekonomiki* [Global and national problems of economics] Vip. 13. S. 472–475.

4. Aleskerova Yu. (2016) *Problemi vprovadzheniya bankivs'kikh kreditnikh innovatsiy v agrarniy sferi*. [Problems of introduction of bank credit innovations in agrarian sphere]. *Prichornomors'ki ekonomichni studii*. [Black Sea Economic Studies]. Vip. 9. S. 100–103 (in Ukrainian).

5. Vorobyova O. (2011). *Pidvishchennya investitsiynoi aktivnosti bankivs'kikh institutiv Ukraïni*. [Increasing the investment activity of Ukrainian banking institutions]. *Naukoviy visnik: Finansy, banky, investitsii*. [Scientific Herald: Finance, Banks, Investments]. Vip. 3. S. 71–75.

6. Lavrov R. (2015). *Vliyanie innovatsionnykh tekhnologiy na osnovnye finansovye pokazateli banka*. [The impact of innovative technologies on the main financial indicators of the bank]. *Ekonomika i predprinimatel'stvo*. [Economy and Entrepreneurship]. Vol. 6 (Ch. 1). S. 587–589.

7. Lavrov R. (2015). *Vpliv viklikiv i zapitiv s'ogodennya na formuvannya ta rozvitok innovatsiynofinansovikh tekhnologiy bankiv*. [Impact of challenges and current demands on the formation and development of innovative financial technologies of banks]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*. [Economy. Finances. Right]. № 10 (1). S. 19–22.

Aleskerova Yuliia

Doctor of Economic Sciences, Senior Researcher,
Senior Lecturer at Department of Finance, Banking and Insurance
Vinnytsia National Agrarian University

Samiylenko Hanna

Student
Vinnytsia National Agrarian University

MODERN TECHNOLOGIES OF BANKS IN IMPLEMENTATION OF CALCULATION AND PAYMENT OPERATIONS

The financial stability of banks is ensured by a balanced monetary policy. In order to gain the loyalty of account holders, expansion of the client base is implemented by modern banking technologies. The term characterizes a set of methods for analyzing the organization's activities, which contribute to increased material sustainability, effective interaction with customers.

Implementation of information, documentary, computer technological innovations provides optimization of the work process, allows organizing effective dialogue with the client. Thanks to investing in the development of tools to improve service, modern large banks expand the geography of service delivery, which contributes to the growth of consumer loyalty.

In the last few decades, the global banking system has undergone a number of changes. There were credit cards, ATMs, terminals and even electronic queues. It can be said that innovative technologies have become the medium of banking business. In many ways, it was facilitated by Internet technologies, thanks to which online payment cards and other transactions with money and securities became possible.

The purpose of the article is to study the modern technology of banks in the implementation of settlement and payment operations.

To support overall competitiveness in banks, new models of risk factor analysis, level of investment attractiveness of projects are being developed. The content of banking technologies is considered as a set of actions that provide a service organization that meets the customer's needs, maintaining the competitiveness of the institution. Views:

- information (documentary, operational, object);
- visualization (video communication with the client);
- communication (IP-telephony);
- electronic (Internet banking, payment systems).

The use of remote servicing, which allows for virtually any operation, contributes to the further strengthening of the position of the structure.

Modern models of credit and financial activity of banks – complex solutions that optimize the work of structures that improve the quality of the service. Analysis of the development of banking technologies in Ukraine allows us to identify areas where the positive dynamics is most obvious:

- remote service;
- card products;
- computer software complexes.

76% of Ukrainian commercial institutions provide legal services for “customer-banking” remote-servicing. The largest growth rates of card products of analysts are noted in the segment of salary debit cards. 92% of Ukrainians use such services. Credit cards are one in three.

Using banking information technologies, institutions organize effective workflow; establish effective interaction between specialists of different divisions. Types: object, documentary, operational.

Thus, the development of technology has made life easier not only for the clients of banks, but also for banks, which contributed to the increase of efficiency of work and optimization of many processes. Without modern banking equipment, many tasks are no longer possible.

In the process of introduction of the newest technologies in the banking sphere, changes not only affected the equipment – today, effective risk management and profitability of the bank becomes possible with the use of special software solutions.

Their main advantages are objectivity and accuracy. As a rule, a software solution is developed taking into account the specific conditions in which the banking institution functions, and therefore it is configured taking into account the specifics of its work. As a result, the management can obtain objective and maximally complete information about the bank's activities, prospects for its development and possible risks.